

هر بوط بحکومت در اسلام

شماره پیش

۷۳۳ با ۸۱۹

در پاورقی صفحه ۵۷ شماره پیش نوشته که حاجی خلیفه در کشف الظنون تاریخ وفات ابن جماعه؛ مؤلف تحریر الاحکام را، ۸۱۹ ضبط کرده است. در چاپ دوم کشف الظنون تاریخ وفات را با حروف هشتاد و نوزده نوشته ولی عدد ۷۳۳ را نیز با رقم در داخل علامتی ضبط کرده است. رقم ۷۳۳ از مصحح است که براین اشتباه متن واقع شده و تاریخ صحیح وفات مؤلف تحریر الاحکام را در داخل علامت ذکر کرده است. دائرة المعارف اسلامی در حرف الف؛ ذیل کلمه ابن جماعه تحقیقی دارد که بحل این مشکل کمک می‌کند اینکه عین آنرا از ترجمه فارسی این کتاب برای اطلاع خوانندگان نقل می‌کنیم:

* * *

ابن جماعه - نام خانواده‌ای است از دانشمندان عرب که اصل آنها از حماة است، و چون افراد این خانواده با این اسم معروف شده‌اند در تعیین آنها اشتباهی رویداده و ما چند نفر از آنها را نام می‌بریم:

- ۱- بد الدین ابو عبد الله محمد بن ابراهیم کنانی حموی فقیه، در

سال ۶۳۹ هـ (۱۲۴ م) متولد شده و در ۷۳۳ (۱۲۲۳) در گذشته تحصیلات خود را در دمشق کرده و بعد ب تدریس پرداخته است و در سال ۶۸۷ هـ (۱۲۸۸ م) قاضی القضاط بیت المقدس شده و در سال ۶۹۰ هـ (۱۲۹۱ م) قاضی القضاط فاهره گردیده و در سال ۶۹۳ هـ (۱۲۹۴ م) بسم قاضی القضاطی دمشق معین کردیده و باز در سال ۷۰۲ هـ (۱۳۰۳ م) قاضی القضاط القاهره شده و تاسال ۷۲۲ هـ (۱۳۲۷ م) مگر مدت کمی در این مقام برقرار مانده و این وظیفه مانع او از تألیف و تدریس شده است. (۱) و همانوقت در عده‌ای از مدارس تدریس می‌گردد و مهمترین کتابی که نوشته رساله‌ای است در قواعد داوری بنام (تحریر الاحکام فی تدبیر اهل الاسلام) و میتوان بموضع آن در

Culturgeschdes orients: von kremer

(ج ۱ ص ۴۰۳ ببعد) رجوع شود و بروکلمان (که در کتاب خود ج ۲ ص ۹۴) این کتاب را با بن جماعه که در شماره ۴ شرح حال اور اخواهیم کفت، نسبت داده اعتماد بر حاجی خلیفه (کشف الظنون ج ۲ ص ۲۱۰) و فلو گل Hofbibliothekat wiener شماره ۱۸۳۰) که بخطاطقل کرده‌اند نموده است، و با وجود این در ج ۲ ص ۷۵ (۲) با تغییر خیلی مختصر آنرا به مین‌شخص نسبت داده و آنرا از Codberol: Ahlwardt شماره ۵۶۱۳ اخذ کرده است. و در کتاب بروکلمان مؤلفات دیگری نیز برای ابن جماعه دیده می‌شود (ج ۲ ص ۷۵).

(۱) عبارت ترجمه فارسی همین است ولی مثل اینکه در چاپ یا ترجمه اشتباه پیش آمده و مناسب این است که، وابن وظیفه مانع او از تألیف و تدریس نشده است (۲) مقصود بروکلمان است نه حاجی خلیفه.

۲ - ابو عمر عبدالعزیز ، عز الدین، قطعاً و بدون شک پسر ابن جماعه نامبرده فوق است، در سال ۶۹۴ھ (۱۲۹۴م) در دمشق متولد شده و بعدها قاضی القضاة مصر و شام شده و چون نایب اودردمشق در سال ۷۶۵ھ (۱۳۶۴م) در گذشته از مقام خود کناره گوئی کرده و در قاهره مشغول تدریس شده است و در سال ۷۶۷ھ (۱۳۶۶م) در اثناء بجا آوردن حجج در گذشته است اما در آنچه راجع بتآلیفات اوست ممکن است بکتاب نامبرده برو کلمان (ج ۲ ص ۲۲) و مصادری که که در آن نامبرده شده مراجعه نمود.

۳ - ابراهیم بن عبدالرحیم ، (برهان الدین) نواده بدر الدین ابو عبدالله است در سال ۷۲۵ھ (۱۳۲۵م) در قاهره متولد شده در آنجا و سپس در دمشق بتحصیل پرداخته و بعد در بیت المقدس بسخنرانی و وضع معین شده است، و در سال ۷۷۳ھ (۱۳۷۱م) قاضی القضاة مصر و مدرس صالحیه شده، ولی در سال بعد بیت المقدس برگشته است و بازیکباردیگر در سال ۷۸۱ھ (۱۳۷۹م) قاضی القضاة قاهره شده و بالآخره در سال ۷۸۵ھ (۱۳۸۳م) قاضی دمشق شده است و در سال ۷۹۰ھ (۱۳۸۸م) در گذشته (بکتاب سابق برو کلمان ج ۲ ص ۱۱۲ رجوع شود).

۴ - ابو عبدالله محمد بن ابی بکر نواده عز الدین است که در سال ۷۵۹ھ متولد شده و بعدها در قاهره پزشک و مدرس فلسفه شده است و در سال ۸۱۹ھ (۱۴۱۶م) بمرض و باد ر گذشته (بکتاب سابق برو کلمان ج ۲ ص ۹۴ رجوع شود) و شرح خوبی بر منظومه‌ای در عقائد که (بدء الامالی) باشد نوشته است (بکتاب سابق برو کلمان ج ۱ ص ۴۲۹ رجوع شود)